

Innhold

Kapittel 1

Permittering, nedbemanning eller sluttpakke?	15
1.1 Innledning	15
1.2 Permittering	16
1.3 Nedbemanning	17
1.4 Permittering eller nedbemanning?	18
1.5 Permitteringsreglernes historiske bakgrunn og hensynene bak reglene	19
1.6 Nedbemanningsreglernes historiske bakgrunn og hensynene bak reglene	20
1.7 Virksomheter uten tariffavtale	21
1.8 Sluttvederlag/sluttpakke og endringsoppsigelse	23
1.9 Fallgruvene ved permittering, nedbemanning og endringsoppsigelse	24
1.10 Opplegget i boken	25

Kapittel 2

Permittering	26
2.1 Innledning	26
2.2 Hvem kan permitteres?	27
2.2.1 Utgangspunkt: alle ansatte kan permitteres	27
2.2.2 Stat og kommune	27
2.3 Hovedavtalen § 7-1 og saklighetskravet	28
2.3.1 Innledning	28
2.3.2 NHO og LOs kommentarer til saklighetskravet	29
2.3.3 Noen begrensninger	29
2.4 Saklighetsvurderingen og noen typetilfeller	31
2.4.1 Innledning	31
2.4.2 Markedsforhold, streik, kredittvansker	32
2.4.3 Vedlikehold, ombygging mv	33
2.4.4 Likviditetsvansker	33
2.4.5 Rullerende permittering	35

2.5	Hindringer for permitteringer av enkelte ansatte	36
2.5.1	Arbeidstakere som er sagt opp	36
2.5.2	Eksempel – underleverandør til bilindustrien og oljeindustrien	37

Kapittel 3

Saksbehandlingen ved permittering	38
3.1 Innledning	38
3.2 Dokumentasjon	39
3.3 Plikt til å drøfte permitteringen	39
3.4 Saksbehandlingen når det ikke er tariffavtale og tillitsvalgte	41
3.5 Varsel til NAV	42
3.6 Individuelle drøftelsesmøter ved permittering?	43

Kapittel 4

Permitteringsvarselet og varslingsfristen	46
4.1 Kravene til permitteringsvarselet og varslingsfristen	46
4.2 Permitteringsbevis	48
4.3 Utvidelse eller innskrenkning av permitteringen	48
4.4 Eksempel – bildelfabrikk	49

Kapittel 5

Krets og kriterier ved permittering	51
5.1 Innledning	51
5.2 Utvalgskrets (hvor)	52
5.3 Utvalgskriterier (hvem)	53
5.4 Ansiennitet som utvalgskriterium ved permittering	55
5.5 Andre kriterier ved permittering: samarbeidsevner, fravær mv.	56
5.6 Interesseavveining ved permittering?	56
5.7 Permittering ved sykdom, ferie eller permisjon	59
5.8 Diskrimineringsforbudene	60

Kapittel 6

Permitteringens lengde	62
6.1 Innledning	62
6.2 Hovedavtalen	62
6.3 Permittering «inntil videre»	63
6.4 Andre bestemmelser som begrenser permitteringens lengde	64
6.5 Eksempel på permittering – bilforretning	65
6.6 Fiskeindustrien	65

Kapittel 7

Permitteringslønnsloven 66

7.1 Innledning 66

7.2 Bakgrunnen for permitteringslønnsloven 67

7.3 Arbeidsgivers lønnsplikt under del av permitteringen 68

7.4 Delvis permitterte 69

7.5 Lønnsplikten starter igjen 69

7.6 Beregningsperioden på 18 måneder 70

7.7 Hva inneholder permitteringslønnen? 71

7.8 Midlertidig gjenoptakelse av arbeidet under permittering 72

7.9 Unntak fra lønnsplikt: fiskeforedling, force majeure, tiltak og arbeidskamp 73

7.10 Ansatte med sykefravær 73

7.11 Ansatte på ferie 75

7.12 Ansatte på permisjon 75

7.13 Praktiske råd 76

Kapittel 8

Avslutning av permitteringen 77

8.1 Arbeidsgiver avslutter permitteringen 77

8.2 Oppsigelse fra arbeidsgiver i permitteringsperioden 78

8.3 Oppsigelse fra arbeidstaker i permitteringsperioden 78

8.4 Ansatte på prøvetid 80

8.5 Sjekkliste ved permitteringer 82

Kapittel 9

Omplassering og endringsoppsigelse 83

9.1 Innledning 83

9.2 Grensen mellom styringsrett og endringsoppsigelse 85

9.3 Omplassering i kraft av styringsretten 87

9.4 Endringsoppsigelse 88

9.5 Retten til å stå i stilling 90

9.6 Eksempel 92

9.7 Huskeliste ved omplassering og endringsoppsigelse 93

Kapittel 10

Nedbemannning 94

10.1 Innledning 94

10.2 Saklig grunn for oppsigelse 95

10.3 Fremgangsmåte og saksbehandling 99

10.4	Informasjon og drøftelser med de tillitsvalgte	101
10.5	Virksomhet uten tariffavtaler og tillitsvalgte	107
10.6	Behandling i arbeidsmiljøutvalg	108
10.7	Masseoppsigelse og varsel til NAV	109
10.8	Omstillingsloven og varsel til fylkeskommunen ved nedleggelse	110
10.9	Møte med den enkelte arbeidstaker etter arbeidsmiljøloven § 15-1	111
10.10	Interesseavveiningen ved nedbemanninger	112
10.11	Plikten til å tilby annen passende stilling	116
10.12	Oppsummering	119

Kapittel 11

Utvelgelse for oppsigelser	120
11.1 Innledning	120
11.2 Inndeling i utvalgskretser	121
11.3 Inndeling i utvalgskretser – rettspraksis	123
11.4 Oppsummering om utvalgskretser	130
11.5 Kriterier for utvelgelsen	131
11.6 Nærmere om bruk av ansiennitet som utvalgskriterium	134
11.7 Nærmere om alder i utvalgsprosessen	136
11.8 Andre kriterier ved nedbemanning: samarbeidsevner, fravær mv	139
11.9 Krets og kriterier i Sverige og Danmark	140
11.10 Praktiske råd og sjekklister ved krets og kriterier	141

Kapittel 12

Oppsigelsesbrevet, oppsigelsestiden og tvister	143
12.1 Innledning	143
12.2 Oppsigelsens form og overlevering	144
12.3 Oppsigelsens innhold	144
12.4 Virkninger av formfeil ved oppsigelse	145
12.5 Arbeidstakers krav på begrunnelse for oppsigelsen	146
12.6 Attest	147
12.7 Tiden etter at oppsigelse har funnet sted	147
12.7.1 Oppsigelsesfrister	148
12.7.2 Rettigheter og plikter i oppsigelsestiden	150
12.7.3 Arbeidstakers rettigheter ved tvist om oppsigelsens saklighet	152
12.7.4 Arbeidstakers rett til å kreve forhandlinger	154
12.7.5 Søksmålsfrister ved tvist om oppsigelsen	155
12.7.6 Virkningen av usaklig oppsigelse	156
12.8 Sjekklister nedbemanningsprosesser	157

Kapittel 13

Nedbemanning ved virksomhetsoverdragelse 159

13.1 Innledning 159

13.2 Hva er virksomhetsoverdragelse? 159

13.3 Saksbehandlingsreglene 162

13.4 Arbeidstakerens reservasjon mot overgang til ny arbeidsgiver 163

13.5 Den unntaksvisе rett til å bli igjen hos nåværende arbeidsgiver (valgretten) 164

13.6 Praktiske råd 166

13.7 Sjekkliste virksomhetsoverdragelse 166

13.8 Fortrinnsrett 167

Kapittel 14

Dagpenger ved permittering og nedbemanning 168

14.1 Innledning og generelle krav 168

14.2 Dagpenger ved permittering 169

 14.2.1 Dagpengeperiode og stønadsgrunnlag 169

 14.2.2 Forskriftens bestemmelser om dagpenger ved permittering ... 171

 14.2.3 Sykefravær i forbindelse med permittering 172

14.3 Dagpenger ved nedbemanninger 172

 14.3.1 Innledning 172

 14.3.2 De grunnleggende bestemmelsene 173

14.4 Arbeidstaker som mottar feriepenger 173

14.5 Klageadgang 173

Kapittel 15

Sluttpakke 174

15.1 Innledning 174

15.2 Skal virksomheten tilby sluttpakker? Momenter i vurderingen 175

 15.2.1 Kostnader og presedens 176

 15.2.2 Tidsmomentet 176

 15.2.3 Medbestemmelse 177

 15.2.4 Arbeidsmarkedet 177

 15.2.5 Forholdet til ansatte som blir igjen 178

 15.2.6 Omdømme 178

 15.2.7 Presedens og praksis i bransjen 178

 15.2.8 Større fleksibilitet ved fremtidig rekruttering 179

 15.2.9 Ikke bruk for ansatte i oppsigelsestiden 179

 15.2.10 Helhetsvurderingen til slutt 179

15.3	Saksbehandlingen ved sluttpakker	180
15.3.1	Utgangspunkt i virksomhetens behov	180
14.5.2	Retningslinjer for sluttpakkeløsninger eller ad hoc-tilbud	180
14.5.3	Bør ledelsen følge saksbehandlingen som ved oppsigelser? ...	181
15.4	Innretningen på sluttpaketilbudet eller sluttpakkeordningen	183
15.4.1	Forespørsel og retningslinjer	183
15.4.2	Tilbud til alle eller bare utvalgte?	183
15.4.3	Aktive og passive elementer	184
15.4.4	Nivåer på sluttpakkene	186
15.4.5	Fradrag for andre inntekter, fortrinnsrett, taushetsplikt, konkurransesklausul, dokumenter, ferie, pensjon, attest og andre forhold	187
15.4.6	Praktiske råd	189
15.5	Sluttpakke og avtalefestet pensjon (AFP)	189
15.6	Sluttvederlagsordningen LO-NHO	190
15.7	Forhåndsavtalt sluttpakke med virksomhetens øverste leder	191
15.8	Fallgruver samt uheldige virkninger ved rasjonaliseringer	192
15.9	Virkningen av at sluttpakkeavtale er inngått	193
15.10	Sluttpakker i mediene	194

Kapittel 16

Noen skatte- og avgiftsspørsmål	204
16.1 Innledning	204
16.2 Arbeidsgiveravgiften	204
16.3 Sluttvederlagsordningen LO-NHO	205
16.4 Unntak fra skatteplikt ved sluttpakker: videreutdanning	205
16.5 Unntak fra skatteplikt ved sluttpakker: outplacement (jobb-hjelp) ...	207
16.6 Advokatkostnader	207

Kapittel 17

Dommer og avgjørelser om permittering	209
17.1 Innledning	209
17.2 Dommer og avgjørelser om permittering der arbeidsgiver i det vesentlige vant frem	210
17.3 Dommer og avgjørelser om permittering der arbeidstaker i det vesentlige vant frem	218

Kapittel 18

Dommer og avgjørelser om endringsoppsigelser og omplasseringer	228
18.1 Innledning	228
18.2 Høyesterett	228
18.3 Lagmannsretten	237

Kapittel 19

Dommer og avgjørelser om nedbemanning 241

19.1 Innledning 241

19.2 Høyesterett 241

19.3 Lagmannsretten, Arbeidsretten og Sanksjonsnemnda 250

Kapittel 20

Dom om sluttpakke 268

Kapittel 21

Vedlegg 269

21.1 Hovedavtalen LO-NHO kapittel 7 om permittering 269

21.2 Permitteringsvarsel 272

21.3 Permitteringsvarsel utformet av Altinn 272

21.4 Permitteringsbevis 274

21.5 Forslag om å lovfeste permitteringer i 2011 274

21.6 Taushetspliktskjema for tillitsvalgte 280

21.7 Referat fra drøftelsesmøte etter arbeidsmiljøloven § 15-1 282

21.8 Standard oppsigelsesbrev ved nedbemanninger 283

21.9 Endringsoppsigelsesbrev 285

21.10 Kjørebok ved omstilling; herunder omorganisering og nedbemanning i bedrift uten tariffavtale - eksempel 288

21.11 Virksomhetsoverdragelse - ansattes reserverasjon mot å bli med over til ny arbeidsgiver 292

21.12 Eksempel på sluttpakkeavtale 292

21.13 Skattekontorets brev om advokatkostnader, merverdiavgift og faktura 2012 296

21.14 Sluttpakkeordning i kommunikasjonsbedrift 2017/18 301

Retningslinjer - Virkemidler 2017/18 301

21.15 Referater 304

Litteraturliste 306

Stikkord 308